

अर्जुनं वासुदेवञ्च पुनः पुनरताडयत् । तस्यार्जुनः क्षुरप्राभ्यां सगदावुद्यतौ भुजौ ।

२४०५

चिच्छेदेन्द्रध्वजाकारौ शिरश्चान्येन पत्रिणा । स पपात हतो राजन् वसुधामनुनादयन् ।

इन्द्रध्वज इवोत्सृष्टो यन्त्रनिर्मुक्तबन्धनः । रथानीकावगाढश्च वारणाश्वशतैर्दृतः ।

अदृश्यत तदा पार्थो घनैः सूर्य्य इवावृतः ।

इति श्रीमहाभारते द्रोणपर्वणि जयद्रथबधपर्वणि अम्बष्ठबधे त्रिनवतोऽध्यायः ॥ ८३ ॥

॥ सञ्जय उवाच ॥ ततः प्रविष्टे कौन्तेये सिन्धुराजजिघांसया । द्रोणानीकं विनिर्भिद्य भोजानीकञ्च दुस्तरं ।

काम्बोजस्य च दायादे हते राजन् सुदक्षिणे । श्रुतायुधे च विक्रान्ते निहते सव्यसाचिना ।

२४१०

विप्रद्रुतेष्वनोकेषु विध्वस्तेषु समन्ततः । प्रभग्नं स्वबलं दृष्ट्वा पुत्रस्ते द्रोणमभ्ययात् ।

त्वरन्नेकरथेनैव समेत्य द्रोणमब्रवीत् । गतः स पुरुषव्याघ्रः प्रमथ्येमां महाचमूं ।

अथ बुद्ध्या समीचस्व किञ्चु कार्यमनन्तरं । अर्जुनस्य विघाताय दारुणेऽस्मिन् जनचये ।

यथा स पुरुषव्याघ्रो न हन्येत जयद्रथं । तथा विधत्स्व भद्रं ते त्वं हि नः परमा गतिः ।

असौ धनञ्जयाग्निर्हि कोपमारुतचोदितः । सेनाकचं दहति मे वक्त्रिः कच्चमिवोत्थितः ।

२४१५

अतिक्रान्ते हि कौन्तेये भित्त्वा सैन्यं परन्तप । जयद्रथस्य गोप्तारः संशयं परमं गताः ।

स्थिरा बुद्धिर्नरेन्द्राणां आसीद्ब्रह्मविदाम्बर । नातिक्रमिष्यति द्रोणं जातु जीवन् धनञ्जयः ।

योऽसौ पार्था व्यतिक्रान्तो मिषतस्ते महाद्युते । सर्वं ह्यद्यातुरं मन्ये नैतदस्ति बलं मम ।

जानामि त्वां महाभाग पाण्डवानां हिते रतं । तथा मुह्यामि च ब्रह्मन् कार्यवत्तां विचिन्तयन् ।

यथाशक्ति च ते ब्रह्मन् वर्त्तये दृष्टिमुत्तमां । प्रीणामि च यथाशक्ति तच्च त्वं नावबुध्यसे ।

२४२०

अस्मान्न त्वं सदा भक्तानिच्छस्यमितविक्रम । पाण्डवान् सततं प्रीणस्यस्माकं विप्रिये रतान् ।

अस्मानेवोपजीवंस्त्वमस्माकं विप्रिये रतः । न ह्यहं त्वां विजानामि मधुदिग्धमिव क्षुरं ।

नादास्यचेद्धरं मद्यं भवान् पाण्डवनियुजे । नात्रारथिष्यं गच्छन्तमहं सिन्धुपतिं गृहान् ।

मया त्वाग्रसमानेन तत्तत्स्वाणमबुद्धिना । आश्रासितः सिन्धुपतिर्माहादत्तश्च मृत्यवे ।

यमदंष्ट्रान्तरं प्राप्नो मुच्येतापि हि मानवः । नार्जुनस्य वंशं प्राप्नो मुच्येताजौ जयद्रथः ।

२४२५

स तथा कुरु शोणाश्च यथा मुच्येत सैन्धवः । मम चार्त्तप्रलापानां माक्रुधः पाहि सैन्धवं ।

॥ द्रोण उवाच ॥ नाभ्यसूयामि ते वाक्यमयत्याम्नाऽपि मे समः । सत्यं तु ते प्रवक्ष्यामि तच्छुषस्व विशास्यते ।

सारथिप्रवरः कृष्णः शीघ्राश्वस्य हयोत्तमाः । अल्पञ्च विवरं कृत्वा तूर्णं याति धनञ्जयः ।

किन्न पश्यसि वाणैघान् क्रोशमात्रे किरीटिनः । पश्चाद्रथस्य पतितान् क्षिप्तान् शीघ्रं हि गच्छतः ।

न चाहं शीघ्रयानेऽद्य समर्थो वयसान्वितः । सेनामुखे च पार्थानामेतद्बलमुपस्थितं ।

२४३०

युधिष्ठिरश्च मे ग्राह्यो मिषतां सर्वधन्विनां । एवं मया प्रतिज्ञातं क्षत्रमध्ये महाभुज ।

धनञ्जयेन चोत्सृष्टो वर्त्तते प्रमुखे नृप । तस्माद्ब्रूहमुखं हिला नाहं योक्ष्यामि फाल्गुनं ।

तुल्याभिजनकर्माणं शत्रुमेकं सहायवान् । गत्वा योधय मामैस्त्वं त्वं ह्यस्य जगतः पतिः ।